

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

ธีธัช สุเมธสวัสดิ์

ผู้ตรวจ

สุขสันต์ เมียมขุนทด
สู่ขวัญ ตลับนาค
คมเดช พรมนาค

บรรณาธิการ

ดร.ณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ

สสส.

บริษัท สร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้ (สสร.) จำกัด
151/151 ถนนประชาชื่น 1 แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ
กรุงเทพฯ 10800
โทรศัพท์ : 0-25587-7772, 0-25586-0555,
0-25587-8322-26
โทรสาร : 0-2044-4472
E-mail : ssr1081009@yahoo.com

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย

บริษัท สร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้ (สสร.) จำกัด
๑๕๑/๑ ถนนประชาชื่น ๑ แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ
กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๒๕๕๘๗-๗๗๗๒, ๐-๒๕๕๘๖-๐๕๕๕,
๐-๒๕๕๘๗-๘๓๒๒-๒๖
โทรสาร : ๐-๒๐๔๔-๔๔๗๒
E-mail : ssr1081009@yahoo.com

พิมพ์ครั้งที่ ๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ISBN : 978-616-7768-88-5

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๔

จำนวนที่พิมพ์ ๑๐,๐๐๐ เล่ม

คำชี้แจงการใช้สื่อการเรียนรู้

องค์ประกอบต่าง ๆ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดที่กำหนดให้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

สาระสำคัญ

ใจความสำคัญของเนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

เพื่อกระตุ้นผู้เรียนได้เกิดการคิดวิเคราะห์ และเกิดความสนใจก่อนเรียน

ชื่อหน่วยการเรียนรู้

ภาพประกอบหน่วยการเรียนรู้

ภาพประกอบที่เชื่อมโยงเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้

แผนผังสาระการเรียนรู้

เป็นการกำหนดบทเรียนให้กับผู้เรียน

เสริมความรู้

เป็นการแทรกความรู้เสริมในเรื่องที่กำลังกล่าวถึงจากเนื้อหาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ภาพประกอบเนื้อหา

เพิ่มความน่าสนใจของเนื้อหา และกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

เนื้อหา

เนื้อหาครบถ้วนตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด มีความกระชับและได้ใจความ

สรุปเนื้อหาประจำหน่วย

เป็นการสรุปเนื้อหาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้ก่อนตอบคำถาม

สรุปเนื้อหาประจำหน่วย

นิทานทองอินเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้รับอิทธิพลด้านการแต่งงานเขียนแนวสืบสวนสอบสวนของตะวันตก ผู้ทรงพระนิพนธ์ทรงประพันธ์เรื่องโดยผสมผสานและเหตุการณ์ให้เข้ากับฐานวัฒนธรรมและความเข้าใจของคนไทย แต่กลวิธีที่ค่อย ๆ ที่ชวนความสงสัยใคร่รู้ไว้ให้ผู้อ่านติดตามเป็นประเพณีงานเขียนในลักษณะนี้คือ เรื่องราวตอนกลางของเรื่องจะเป็นการสืบสวนหาข้อเท็จจริงของนายทองอินกับญาติ เกี่ยวกับคินานาที่บางพระทอง เรื่องดำเนินด้วยลึกลับและการเล่าให้ผู้่านติดตามเหตุการณ์นายทองอินที่ตกอยู่ในการสอบสวนและสืบสวนด้วยเครื่องมือ คือ นายอินและพันโท จนนายที่ผู้ติดตามการสืบสวนที่ปลอมเป็นมิได้สำเร็จ นอกจากนี้เรื่องนี้จะสร้างความเพลิดเพลินแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพทางด้านอักษรศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชนิพนธ์งานเขียนได้หลากหลายประเภทอีกด้วย

เรียนรู้คำ จำความหมาย

คำศัพท์	ความหมาย
क्रम	แสดงอำนาจ ความ และท่าทางผู้สูง เช่น เจ้าผู้ครองเสนาอำมาตย์ที่กรมกษัตริย์มาที่ผู้ครอง กวี
ช	ร้องนำที่ผู้ขับและขับนำพร้อมกันนำไว้
เครื่องเล่น	ของเล่นของไม้

ภาพประกอบจากกรมศิลปากร

เรียนรู้คำ จำความหมาย

คำศัพท์พร้อมความหมายที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องในหน่วยการเรียนรู้

เกร็ดน่ารู้ คู่วรรณคดี

เป็นเกร็ดความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้

เกร็ดน่ารู้ คู่วรรณคดี

วัฒนธรรมการกินหมาก

ในอดีตการกินหมากถือเป็นคำนิยมหรือวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของคนไทยทุกยุคทุกวัย การกินหมากมีความหมายที่ลึกซึ้งยิ่งนักและสำคัญยิ่ง ดังตัวอย่างปรากฏในหลักศิลาจารึกหลักที่ ๑ หน้า ๑ ขอบทพจนานุกรมความหมายว่า “...บ้านมากว่าพลูคือชื่อไม้ในถิ่นนั้น”

การกินหมากเป็นสัญลักษณ์แสดงความเป็นมิตร การสร้างสัมพันธไมตรีกัน ดังเช่นในอดีตเมื่อมีแขกมาเยือนบ้านจะมีการเตรียมหมากและน้ำไว้ต้อนรับ นอกจากวัฒนธรรมการกินหมากยังเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบพิธีสำคัญ ๆ ที่ชอบประชาชนทั่วไปให้มีความศรัทธาต่อพระมหากษัตริย์

การกินหมากจะมีเครื่องประกอบที่พิเศษ ๆ อย่างได้แก่ ผลยาสูบ ใบพลู บุหรี่ และยาสูบ บางครั้งจะมีการใส่เครื่องเทศที่เผ็ดร้อนไว้กับเครื่องเล่น เช่น กล้วย การบูร พิมเสน เปลือกมะขาม เปลือกขมิ้นเทศ เครื่องหมากที่หมดจะวางอยู่บนจานไม้เครื่องหมาก ที่เรียกว่า “เขียนหมาก” และเขียนหมากให้เป็นระเบียบสวยงามทางสังคมและวัฒนธรรมของชนไทยในอดีตนั่นเอง

วัฒนธรรมการกินหมากคู่กับวัฒนธรรมของ จอมพล ป. จักรพันธุ์หมาน โดยมีการประกวดกินหมากและแข่งขันหมาก พลุ ด้วยเหตุผลที่ต้องการพัฒนาประเทศตามแบบตะวันตก เพราะการกินหมากให้ปากแสดๆ ดุเดือดและแปลก จึงประกาศห้ามกินหมาก วัฒนธรรมการกินหมากจึงอยู่ ๕ เดือนหายไป

เขียนหมาก

ภาพประกอบจากกรมศิลปากร

กิจกรรมเสริมการเรียนรู้

เป็นกิจกรรมหรือคำถามที่ฝึกทักษะด้านกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติของผู้เรียน

คำถามทบทวนชวนคิด

เป็นคำถามพัฒนาผู้เรียนเพื่อประเมินความเข้าใจและเพิ่มประสิทธิภาพในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้

คำถามทบทวนชวนคิด

๑. นักวิจารณ์ควรมีลักษณะอย่างไรและคิดดูหรือไม่ที่น่าอ่านของสัปดาห์ที่คิดคือเรื่อง
๒. นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน เรื่อง **เจ้าแสนน้อย** นักวิจารณ์คิดว่าเรื่องที่ผู้อ่านประทับใจหรือเรื่องที่คิดว่าน่าเบื่อหรือไม่เพราะเหตุใด
๓. ในนิทานพื้นบ้านภาคกลาง เรื่อง **พระส้านบอกลูก** ถ้านักวิจารณ์ชาวบ้านในหมู่บ้านของทั้งสองเรื่อง จะร่วมเล่นสิ่งใดหรือคิดอย่างไรไม่เพราะเหตุใด
๔. นักวิจารณ์ควรมีลักษณะอย่างไรที่นักวิจารณ์ได้เล่าไว้หรือไม่ เพราะเหตุใด
๕. นักวิจารณ์ได้คิดค้นบ้างจากนิทานพื้นบ้านที่ได้เรียนมาหรือไม่

กิจกรรมเสริม การเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนค้นหานิทานพื้นบ้านที่นักเรียนชื่นชอบจำนวน ๑ เรื่อง แล้ววิเคราะห์ว่าเป็นแนวภาพหรือเรื่อง
๒. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม ช่วยกันค้นหานิทานพื้นบ้านที่ผู้อ่านประทับใจหรือเรื่องที่คิดว่าน่าเบื่อหรือไม่เพราะเหตุใด
๓. ให้นักเรียนและครูร่วมกันวิเคราะห์ว่าทำไมผู้อ่านนิทานพื้นบ้านที่นักเรียนชื่นชอบมาบอกเล่าให้ฟังหรือไม่เพราะเหตุใด

กิจกรรมเชื่อมโยงความรู้

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๖-๘ คน หรือตามความเหมาะสม สืบค้นนิทานพื้นบ้านตามชื่อเรื่อง แล้วฝึกเขียนภาพแสดงประกอบนิทานพื้นบ้าน เพื่อเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ภาพประกอบจากกรมศิลปากร

กิจกรรมเชื่อมโยงความรู้

นำความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ไปบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย **วรรณคดีและวรรณกรรม** ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยยึดตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ศึกษาวรรณคดีที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง วรรณคดีสำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งผู้เรียนจะได้ศึกษาความเป็นไทย ภาพสะท้อนของความรัก ค่านิยม วัฒนธรรม และสังคมไทย ในยุคสมัยต่าง ๆ ผ่านวรรณคดีและวรรณกรรมทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรองที่มีความงาม ในด้านการใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีและวรรณกรรม รวมทั้งสามารถ นำความรู้ ข้อคิด คติสอนใจ ไปวิเคราะห์และปรับใช้ในการดำเนินชีวิตจริงได้

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย **วรรณคดีและวรรณกรรม** ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เล่มนี้ มี ๗ หน่วยการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วย ตัวชี้วัด สาระสำคัญ แผนผังสาระการเรียนรู้ เนื้อหาที่ครบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีกิจกรรมและคำถามคิดวิเคราะห์เพื่อพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน ที่สามารถนำไปเชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และนำไปเสริมประสบการณ์ หรือปรับใช้ ในชีวิตจริงได้ นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์พร้อมความหมายที่สอดคล้องกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ และมีการแทรกความรู้เพิ่มเติมในหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย

บริษัท สร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้ (สสร.) จำกัด หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย **วรรณคดีและวรรณกรรม** ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เล่มนี้ จะเป็นเครื่องมือ ช่วยครูและผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน บรรลุเป้าหมายด้านการเรียนวรรณคดี และวรรณกรรม และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทนำ พินิจคุณค่า ศึกษาวรรณคดี

๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

ทองอิน นกสืบนาทพระโขนง

๗

- ผู้ทรงพระราชนิพนธ์นิทานทองอิน ๙
- ความรู้เกี่ยวกับนิทานทองอิน ๑๐
- นิทานทองอิน ตอน นกพระโขนงที่สอง ๑๑
- คุณค่าของนิทานทองอิน ตอน นกพระโขนงที่สอง ๒๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

๓๕

- ผู้ประพันธ์ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม ๓๗
- ความรู้เกี่ยวกับขุนช้างขุนแผน ๓๘
- เนื้อเรื่องย่อก่อนถึงตอน กำเนิดพลายงาม ๓๙
- เสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม ๔๑
- คุณค่าของเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม ๕๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

สุภาชิตสอนหญิง

๖๗

- ความรู้เกี่ยวกับสุภาชิตสอนหญิง ๖๙
- สุภาชิตสอนหญิง ๗๑
- คุณค่าของสุภาชิตสอนหญิง ๗๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

บทละครเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศีกโมยราพ

๘๑

- ผู้ทรงพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ ๘๓
- ความรู้เกี่ยวกับรามเกียรติ์ ๘๔
- เนื้อเรื่องย่อก่อนถึงตอน ศีกโมยราพ ๘๗
- บทละครเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศีกโมยราพ ๘๘
- คุณค่าของบทละครเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศีกโมยราพ ๑๐๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

เพลงพื้นบ้าน ปฏิกษณภาษา

๑๑๙

- ความรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน
- เพลงพื้นบ้านแต่ละภาค
- คุณค่าของเพลงพื้นบ้าน

๑๒๑

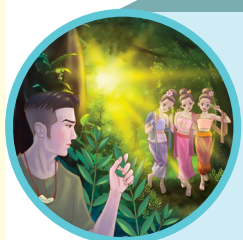
๑๒๔

๑๓๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

นิทานพื้นบ้านเปรียบเทียบ

๑๓๓

- ความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้าน
- นิทานพื้นบ้านแต่ละภาคและคุณค่า

๑๓๕

๑๓๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

คุณค่าจากบทอาขยาน

๑๔๙

- ความรู้เกี่ยวกับบทอาขยาน
- บทอาขยานและคุณค่าจากบทอาขยาน

๑๕๑

๑๕๒

บรรณานุกรม

๑๖๒

๑.

ความหมายของวรรณคดีและวรรณกรรม

วรรณคดี

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ คือ วรรณกรรมที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดี มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ วรรณคดี มาจาก คำว่า วรรณ แปลว่า หนังสือ และคำว่า คดี แปลว่า แนวทางการดำเนิน ความเป็นไป เมื่อนำมารวมกัน วรรณคดีจึงหมายถึงแนวทางหรือแบบอย่าง แห่งหนังสือ กล่าวคือ **เป็นงานเขียนที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดีทั้งใน ด้านเนื้อหาสาระที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อผู้อ่าน และแบบวิธีการประพันธ์ ที่เป็นระบบระเบียบ ใช้คำสละสลวยไพเราะ และสะท้อนอารมณ์ผู้อ่าน**

วรรณกรรม

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ คือ **งานหนังสือ งานประพันธ์ บทประพันธ์ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและ ร้อยกรอง มีศิลปะในการแต่ง เรียบเรียงเนื้อหาดี มีสาระและเป็นประโยชน์ ต่อผู้อ่าน**

๒.

คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม

ในการพิจารณาคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าด้านอารมณ์ คุณค่าด้านปัญญา คุณค่าด้านคติธรรม และคุณค่าด้านสังคม ดังนี้

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๑. การเลือกสรรคำ

เนื่องจากวรรณคดีไทยโบราณมักแต่งเป็นกวีนิพนธ์ ได้แก่ ร่าย โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ซึ่งมีฉันทลักษณ์บังคับ ผู้ประพันธ์จึงต้องพิถีพิถันในการเลือกคำแต่ละวรรค เพื่อให้ถูกต้องตามที่ฉันทลักษณ์กำหนด และคำที่เลือกมาต้องมีความหมายสมบูรณ์ สามารถสื่อสารความคิดที่ผู้ประพันธ์ต้องการบอกเล่าได้อย่างครบถ้วน ชัดเจน ทั้งยังมีความงามในด้านเสียงด้วย ตามรายละเอียดต่อไปนี้

การเล่นเสียงสัมผัสสระ

สัมผัสสระ คือ การใช้คำที่มีเสียงสระเดียวกัน ตัวสะกดมาตราเดียวกัน แต่พยัญชนะต้นจะเสียงเดียวกันหรือไม่ก็ได้ มาสัมผัสหรือคล้องจองกันภายในวรรคเดียวกันเท่านั้น เพราะสัมผัสระหว่างวรรคเป็นสัมผัสตามที่ฉันทลักษณ์บังคับ ไม่นับเป็นความพิเศษหรือโดดเด่นในการเล่นเสียงที่ผู้ประพันธ์เสริมเข้ามาในงานเขียน เช่น

จะกล่าว**กลับจับความ**ไปตามเรื่อง
องค์อภัย**มณีศรี**โสกา

ถึงบาทเบื้องปร**เมษฐ์**พระ**เชษฐา**
ตกยาก**อยู่**คฤหา**ษานาน**

ประพันธ์โดย สุนทรภู่ จากพระอภัยมณีคำกลอน

การเล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ

สัมผัสพยัญชนะ คือ การที่คำในบทประพันธ์มีเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน ในตำแหน่งติดกันหรือใกล้กันในวรรคเดียวกัน เช่น

ยุงทองย่องเยื้องย่าง
ปากหงอนอ่อนสำอาง

ร่ำรางช้างช่างฟ่ายหาง
ช่างรำเล่นเต้นตามกัน

พระนิพนธ์ในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร จากกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง

❁ การเล่นเสียงสัมผัสวรรณยุกต์

สัมผัสวรรณยุกต์ คือ การจัดวางพยางค์ที่มีเสียงพยัญชนะ และเสียงสระเหมือนกันให้ไล่เสียงวรรณยุกต์จากต่ำไปสูงหรือจากสูงไปต่ำ เช่น

จิบจับเงาเงาเงา	รังมา
จอกจาบจันจรรจา	จำจำ
เค้าค้อยค้อยคอยหา	เห็นโทษ
ซอนซอนซอนสรืหน้า	นึ่งเร้าเอาขวัญ

ประพันธ์โดย พระศรีมโหสถ จากโคลงอักษรสามหมู่

๒. การใช้สำนวนภาษา

เป็นการใช้ถ้อยคำที่เลือกสรรอย่างประณีตมาประพันธ์ให้เกิดภาพ ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การใช้คำเลียนเสียง การบรรยายอาการ บรรยายลักษณะ การเปรียบเทียบ การกล่าวเกินจริง เพื่อให้เกิดภาพชัดเจน ทั้งยังทำให้ผู้อ่านเกิดความจรรโลงใจ และรู้สึกสะท้อนใจตามอารมณ์และความรู้สึกที่ผู้ประพันธ์ต้องการถ่ายทอดได้ เช่น

การใช้คำเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพชัดเจน

การเปรียบเทียบมักมีคำว่าดุจ ประหนึ่ง คล้าย เหมือน ราว ราวกับ ประหนึ่ง เฉก เพียง ฯลฯ

คุณแม่หนาหนักเพี้ย	พสุธา
คุณบิตรดุจอา-	ภาคกว้าง
คุณพี่ฟ้างศิขรา	เมรุมาศ
คุณพระอาจารย์อ้าย	อาจสู้อาคร

พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร
จากโคลงโลกนิติ

การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ

ขุนมอญร่อนจ้าวฟาด
ขาดแล่งตราบอระ
โอรสรีบกันพระ
ศุณย์ชีฟไปสูญสิ้น

ฉาดฉะ
หุบดิน
ศพสู่ นครเฮ
พจน์ผู้สรรเสริญ

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
จากโคลงภาพพระราชพงศาวดาร

การกล่าวเกินจริง

เอียงอกเทออกอ้าง
เมรุขบสมุทรดินลง
อากาศจักรผจง
โถมแม่หยาดฟ้าแย้ม

อวดองค์ อรเอย
เลขแต้ม
จารึก พอฤ
อยู่ร้อนฤเห็น

ประพันธ์โดย นายนรินทรธิเบศร์ (อิน) จากโคลงนิราศนรินทร์

คุณค่าด้านอารมณ์

คุณค่าด้านอารมณ์ คือ เรื่องราวที่ผ่านการเลือกสรรถ้อยคำมาเรียงร้อยเข้าเป็นเรื่องราวแทนความคิด ความรู้สึกของผู้ประพันธ์ และถ่ายทอดมายังผู้อ่าน เพื่อให้เกิดภาพ ความรู้สึก อารมณ์ และจินตนาการ เช่น อารมณ์โกรธ อารมณ์โศกเศร้า อารมณ์รัก อารมณ์เคียดแค้น โดยผู้อ่านจะเข้าใจตีความหมายได้โดยตรง คล้ายคลึง หรือแตกต่างจากเจตนารมณ์ของผู้ประพันธ์หรือไม่ก็ได้ เช่น

อารมณ์โกรธ

จุดคร่าพาวันทองไปครองคู่
ทั้งลูกเต้าเอาไปฆ่าเหมือนม้าวัว
วันนี้คำจำจะไปให้ถึงบ้าน
ลูกผู้ขายตายไหนก็ตายไป

เห็นว่ากูถือสัตย์ไม่ตัดหัว
หมายว่ากลัวแล้วกรรมง้อยจ้งไร
สับกระบาลหัวเชือดให้เลือดไหล
ขัดใจฮึดฮัดกัดฟันฟาง

ประพันธ์โดย สุนทรภู่ จากเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

อารมณ์โศกเศร้า

นางครวญคร่ำร่ำว่าน้ำตาตก
แม่อุ้มท้องครองเลี้ยงถึงเพียงนี้
เคยกินนอนนอนแม่ไม่แหห่าง
ทั้งจุไรใครเล่าจะเกล้าพัน

เหมือนหนึ่งอกพุพองเป็นหนองฝี
ได้สิบปีเศษแล้วจะแคล้วกัน
จะอ้างว้างเปล่าใจในไพรสณฑ์
จะนับวันนับเดือนไปเลื่อนลับ

ประพันธ์โดย สุนทรภู่ จากเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

คุณค่าด้านปัญญา

คุณค่าด้านปัญญา คือ สิ่งที่ผู้อ่านได้รับจากวรรณคดีและวรรณกรรม เรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วส่งผลให้มีความรู้มีสติปัญญาเพิ่มมากขึ้น ทั้งด้านวิชาการ ความรู้รอบตัว หรือความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น บางครั้งการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมก็สามารถทำให้ทัศนคติ (แนวความคิดเห็น) ของผู้อ่านเปลี่ยนไปได้ เช่นกัน เช่น คำประพันธ์จากโคลงโลกนิติ สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น

ความรู้ผู้ปราชญ์นั้น
ฝนทั้งเท่าเข็มเพียร
คนเกียจเกลียดหน่ายเวียน
กลอุทกในตะกร้า

นักเรียน
ฝ่ายหน้า
วนจิต
เปี่ยมล้นฤมี

พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร จากโคลงโลกนิติ

คุณค่าด้านศีลธรรม

คุณค่าด้านศีลธรรม คือ เนื้อเรื่องที่มีข้อคิด และข้อปฏิบัติซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดี โดยสอดแทรกศีลธรรม คำสอน คุณธรรมไว้ภายในบทบรรยาย หรือบทสนทนาของตัวละคร เช่น ความกตัญญูที่มีจณานุมิตต่อผู้เป็นบิดาทั้งหนุมานและไมยราพ

บัดนั้น
ได้ฟังอัดอั้นตันใจ
ข้อนี้ขัดสนเป็นพันคิด
ด้วยพญาไมยราพอสรี
พระคุณดั่งคุณบิดุเรศ
อันซึ่งจะบอกมรคา
บิดาลงมาทางไหน
จงเร่งพินิจพิศดู

มัจฉาผู้มีอัชฌาสัย
บังคมไหว้แล้วตอบวาที
พระบิดาจงโปรดเกศี
ได้เลี้ยงลูกนี้จนใหญ่มา
ซึ่งบังเกิดเกศเกศา
ดั่งข้าไม่มีกตัญญู
ทางนั้นจะไปยังมีอยู่
ก็จะรู้ด้วยปรีชาชาญ

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
จากบทละครเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศักไมยราพ

● คุณค่าด้านสังคม

คุณค่าด้านสังคม คือ คุณค่าอันเกิดจากการที่วรรณคดีหรือวรรณกรรม สะท้อนสภาพสังคมและการปกครองตามยุคสมัยนั้น ๆ เช่น สภาพบ้านเรือน ค่านิยม วิถีชีวิต การละเล่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ เช่น พิธีบายศรีสู่ขวัญพลายงาม

ครั้นพลบค่ำย่ำห้องทองประศรี
เย็บบายศรีนมแมวจอกแก้วมา
เทียนดอกไม้ไข้วมะพร้าวพร้อม
ลูกปะหล่ำกำไลไขออกกอง

เรียกยายปลียายเปลเข้าเคหา
ใส่ข้าวปลาเปรี้ยวหวานเอาพานรอง
น้ำมันหอมแบ่งปรุงฟุ้งทั้งห้อง
บอกว่าของพ่อเจ้าแต่เยาว์มา

ประพันธ์โดย สุนทรภู่ จากเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

นอกจากนั้นคุณค่าด้านสังคมที่ถ่ายทอดผ่านวรรณคดีและวรรณกรรม ยังช่วยให้สังคมอยู่ในระบอบระเบียบที่เหมาะสมตามยุคสมัยนั้น ๆ และช่วยสอนคนในสังคมเรื่อง กิริยามารยาท การใช้ชีวิต ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ เช่น สุภาचितสอนหญิงที่สอนเรื่องการประพฤติปฏิบัติตนของผู้หญิง

จะนุ่งห่มดูพอสมศักดิ์สงวน
จะมัดหน้าทาแป้งแต่งอินทรีย์

ให้สมควรรับพัศตร์ตามศักดิ์ศรี
ดูฉวีผิวเนื้ออย่าเหลือเกิน

ประพันธ์โดย สุนทรภู่ จากสุภาचितสอนหญิง

ทองอิน นักสืบนกพระโขนง

ตัวชี้วัด

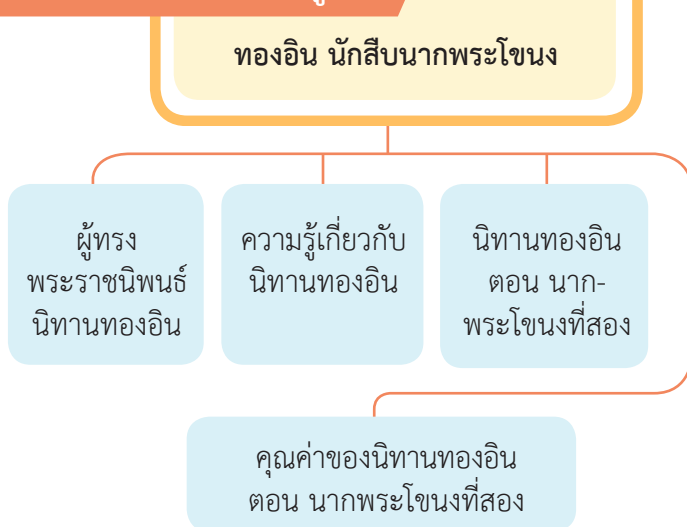
๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง (ท ๑.๑ ป.๖/๑)
๒. อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต (ท ๑.๑ ป.๖/๕)
๓. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน (ท ๒.๑ ป.๖/๕)
๔. แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่อ่าน (ท ๕.๑ ป.๖/๑)
๕. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (ท ๕.๑ ป.๖/๓)

สาระสำคัญ

นิทานทองอิน เป็นเรื่องเล่าว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน ตัวละครเอก คือ ทองอิน ได้รับอิทธิพลจากเซอร์ล๊อค โฮล์มส์ ตัวละครอันโด่งดังในนวนิยายสืบสวนของอังกฤษ ผู้สามารถไขปริศนาทุกคดีความได้ด้วยสติปัญญาอันเฉียบคม แต่องค์ประกอบอื่นๆ ในเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิต สภาพสังคม วัฒนธรรม สถานที่ และผู้คนนั้น ผู้ทรงพระราชนิพนธ์ได้ทรงสร้างให้มีกลิ่นอายความเป็นไทยผสมผสานรวมอยู่ด้วย

แผนผังสาระการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

นิทานทองอิน
หัวใจชายหนุ่ม
โคลนติดล้อ
มัทนะพาธา
เวนิสวานิช

นักเรียนคิดว่า พระราชนิพนธ์
ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
เรื่องใดที่เป็นแนวสืบสวนสอบสวนคะ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันเสาร์ที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๒๓ พระนามเดิม คือ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) กับ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระทัยการกวีอย่างยิ่ง พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์บทกวี เรื่องเล่าปิกินกะ บทละคร นิทาน ฯลฯ ไว้จำนวนหลายเรื่อง พระนามแฝงที่พระองค์ใช้ในการทรงงานพระราชนิพนธ์มีมากมาย เช่น นายแก้ว นายขวัญ อัศวพาหุ รามจิตติ บทพระราชนิพนธ์ส่วนใหญ่ได้รับการยอมรับจากนักวรรณคดีว่าเป็นผลงานที่โดดเด่นทั้งในเชิงวรรณศิลป์และสังคม แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถด้านงานวรรณกรรม นอกจากพระองค์จะทรงเป็นผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรมในหลาย ๆ โอกาส ยังทรงร่วมแสดงบทละครที่ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นด้วย จึงกล่าวได้ว่าพระองค์ทรงเป็นศิลปินอย่างแท้จริง

ด้วยพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้รับการยกย่องพระเกียรติคุณจากองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ใน พ.ศ. ๒๕๒๔ ว่าทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก ผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม ในฐานะทรงเป็นนักปราชญ์ นักประพันธ์ กวี และนักแต่งบทละคร นอกจากนั้นพระองค์ยังได้รับการถวายพระราชสมัญญานามว่า **สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า** แปลว่า **กษัตริย์ผู้เป็นนักปราชญ์**

● พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ความรู้เกี่ยวกับนิทานทองอิน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์นิทานทองอิน ตั้งแต่สมัยที่ยังดำรงพระอิสริยยศเป็นสยามมกุฎราชกุมาร โดยทรงใช้พระนามแฝงว่า นายแก้ว นายขวัญ นิทานทองอินได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในนิตยสารทวีปัญญา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ - ๒๔๔๘ โดยลักษณะเนื้อหาในเรื่องเป็นเรื่องเล่าคล้ายนวนิยายหรือเรื่องสั้น

นิทานทองอิน มีลักษณะเป็นเรื่องเล่าว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และแบ่งเป็นตอน จำนวนทั้งสิ้น ๑๕ ตอน เนื้อเรื่องจบในตอน แต่ละตอนไม่ได้ต่อเนื่องกัน จึงสามารถเลือกอ่านเรื่องใดก่อน เรื่องใดหลัง หรือเลือกอ่านเฉพาะบางตอนก็ได้ โดยเนื้อเรื่องเป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของนายวัด ซึ่งใช้สรรพนามบุรุษที่ ๑ คือคำว่า “ข้าพเจ้า” ในการเล่าเรื่อง ดังนั้นเรื่องเล่าจะจำกัดอยู่ในมุมมองและการรับรู้ของนายวัดเท่านั้น ผู้อ่านจะไม่รู้ว่าสิ่งอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากการรับรู้ของนายวัดเป็นอย่างไรบ้าง

นิทานทองอิน ตอน นากพระโขนงที่สอง เป็นเรื่องราวที่กล่าวถึงเรื่องเล่าปากต่อปากที่ลือกันว่า ผีนางนากกลับมาหลอกชาวบ้านอีกครั้งหนึ่ง บ้างก็คิดว่าเป็นผีนางนากจริง ๆ บ้างก็คิดว่าเป็นผีตนอื่นไม่ใช่ผีนางนาก อย่างไรก็ตามเรื่องนี้เป็นปัญหาชวนใจ และส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนละแวกนั้นไม่น้อย นายทองอิน นักสืบผู้คอยช่วยตำรวจคลี่คลายปมปัญหาในคดีต่าง ๆ จึงเข้ามาช่วยค้นหาความจริงว่าผีที่ชาวบ้านลือกันมีจริงหรือไม่

ตัวละครทองอินได้รับอิทธิพลจากเชอร์ล็อก โฮลมส์ ซึ่งเป็นตัวละครที่โด่งดังในนวนิยายสืบสวนของอังกฤษ ผู้สามารถไขปริศนาของทุกคดีความได้ด้วยสติปัญญาอันเฉียบคม ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และรายละเอียดอื่น ๆ ของทองอินคล้ายคลึงกับเชอร์ล็อก โฮลมส์ แต่ผู้ทรงพระราชนิพนธ์ได้ทรงสร้างองค์ประกอบอื่น ๆ ในเรื่องให้มีกลิ่นอายความเป็นไทย ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิต วัฒนธรรม สถานที่ ผู้คน มาผสมผสานกันอย่างลงตัว จึงนับได้ว่านิทานทองอินเป็นวรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนเรื่องแรก ๆ ของไทย

นิทานทองอิน ตอน นางพระโขนงที่สอง

ท่านทั้งหลายบางที่จะได้ทราบบ้างบางท่านว่า เมื่อไม่สัณฐานมานักแล้ว เกิดมีเรื่องประหลาดเกิดขึ้นเรื่องหนึ่ง แต่เพราะเป็นข่าวเล่าลือกันนอก ๆ ไม่ได้ลงหนังสือพิมพ์ จึงทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจว่า คงจะมีอยู่หลายท่านที่ไม่ได้ทราบเรื่องนี้เลย หรือทราบแล้วลืมเสีย เพราะฉะนั้นถ้าข้าพเจ้าจะเล่าซ้ำอีกคงจะไม่เป็นการขัดข้องอันใด อีกประการหนึ่งข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่า มีคนน้อยคนที่ทราบเรื่องราวตลอดการที่เกิดมีนางนางพระโขนงขึ้นใหม่อีกคนหนึ่ง และปีศาจนั้นดูเพียงใด บางทีจะมีผู้ทราบอยู่หลายคน แต่ที่ทราบจะทำไมปีศาจนั้นจึงสงบไปนั้นคงจะไม่มีกี่คน ตัวข้าพเจ้าเป็นผู้ทราบเรื่องราวตลอดผู้หนึ่ง เพราะฉะนั้นจะขอเล่าให้ท่านฟังดังต่อไปนี้

เมื่อสองสามปีมานี้แล้ว มีข่าวเล่าลือกันขึ้นว่าเกิดมีปีศาจดุขึ้นใหม่ที่บางพระโขนง บางปากก็กล่าวว่าปีศาจนี้คือ ตัวนางนาค ที่ขึ้นชื่อลือนามมามากแล้วนั้น กลับมาเที่ยวหลอกหลอนคนใหม่ บางปากก็กล่าวว่าเป็นปีศาจใหม่ชื่อนางเหมือนกัน แต่ภายหลังได้ความว่า ปีศาจนี้มีผู้เห็นตามที่ใกล้ ๆ บ้านพันโชติ กำนันพันโชตินั้นเป็นคนมีเงินอยู่บ้าง มีภรรยาชื่อนาง ภรรยานั้นถึงแก่กรรมลงได้แล้วประมาณปีเศษ

มีบุตรชายอยู่สองคน พันโชติมีความคิดจะหาภรรยาใหม่ แต่ไม่มีหญิงใดกล้าเป็นภรรยาพันโชติ โดยเหตุที่ทราบข่าวอยู่แล้วว่า มีปีศาจที่บ้านนั้น นางภรรยาเก่าของพันโชตินั้น คนในแคว้นนั้นทราบอยู่ทั่วกันว่า เมื่อเวลามีชีวิตอยู่นั้นเป็นผู้หึงมาก และเมื่อจะถึงแก่กรรมได้กล่าวไว้ว่า ถ้าผู้ใดมีภรรยาใหม่จะเป็นปีศาจมาหลอก เพราะฉะนั้นคนทั้งหลายจึงลงใจเห็นกันหมดว่า ปีศาจนั้นคงจะเป็นปีศาจของนางแน่

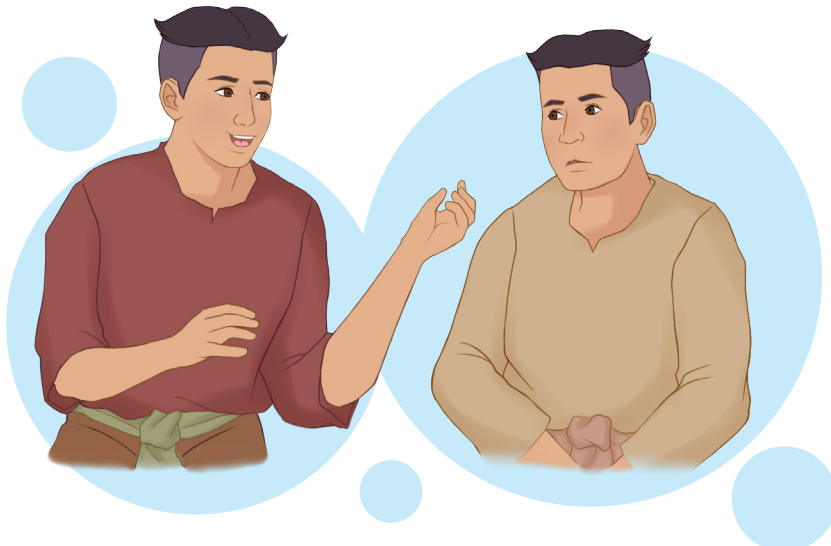
ปีศาจนั้นทำประโยชน์ให้แก่พันโชติมาก เวลากลางคืนมีผู้เห็นเที่ยวเดินอยู่ริมคอกกระปือของพันโชติเนื่อง ๆ และครั้งหนึ่งเมื่อมีผู้ร้ายจะมาลักกระปือ ปีศาจนั้นก็ได้กระทำให้ผู้ร้ายนั้นต้องหนีไป เพราะได้ยินเสียงร้องอิงขึ้นที่ริมคอก และช่วยตักน้ำให้พันโชติเต็ม ๆ ตุ่มทุกคืน

ในเวลานั้นผู้ที่ทราบเรื่องนี้แล้วมีอยู่สองจำพวก พวกหนึ่งเชื่อว่าเป็นปีศาจจริง อีกพวกหนึ่งไม่ออกความเห็นเลย ฟังแล้วก็ลืมนิ่งไป มีคนอยู่คนเดียวที่ข้าพเจ้าทราบแน่ว่าไม่อยู่ในจำพวกทั้งสองซึ่งกล่าวแล้วนั้น คือมิตรของข้าพเจ้าผู้หนึ่ง ซึ่งในที่นี้ข้าพเจ้าจะเรียกว่า นายทองอิน นายทองอินนี้เป็นคนมีสติปัญญาไหวพริบมาก ทั้งมีความรู้ดีด้วย ซึ่งทำให้ผู้ซึ่งรู้จักเขาประหลาดใจมากกว่าไม่ทำราชการในกระทรวงหนึ่งกระทรวงใดเลย อีกประการหนึ่ง มีผู้ไม่ทราบอยู่โดยมากกว่านายทองอิน ทำการหาเลี้ยงชีพอย่างไร เขาไม่ได้ค้าขาย ไม่ได้เป็นหมอความ และดูเหมือนไม่ได้ทำอะไรเลย แต่ก็มีบ้านอยู่สบายและมีเงินใช้พอเสมอ ข้าพเจ้าขอขยายความลับในข้อนี้ให้ท่านฟัง (ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตของนายทองอินแล้วให้ขยาย)

นายทองอินนั้นทำการค้าพลตระเวนลับ คือเป็นผู้สืบข่าวต่าง ๆ โดยทางเงียบ ๆ บรรดาพวกนักเลงสำคัญ ๆ นายทองอินไม่รู้จักนั้นน้อย แต่นักเลงเหล่านั้นไม่มีใครจะรู้จักนายทองอิน เพราะเขาชำนาญในการปลอมตน...

พอข้าพเจ้ายินข่าวเรื่องนางนาภระโขงที่เกิดขึ้นใหม่นั้น ข้าพเจ้าก็ไปหานายทองอิน แต่พอนั่งลงยังไม่ทันได้เอ่ยขึ้น นายทองอินก็ชิงพูดขึ้น

“จริง! จริง! ฉันไม่เชื่อว่าผีเหมือนกัน และอะไรผีจะมาทำได้อย่างนั้น”

ข้าพเจ้ายิ้มแล้วพูดว่า “แหม! ทายใจแม่นจริง ฉันตั้งใจมาจะเล่าเรื่องอื่นาก พระโขนงที่เกิดขึ้นใหม่นี้ให้แกฟังทีเดียว”

นายทองอินตอบว่า “ฉันทายใจแกถูกนะซี ฉันจึงชิงพูดขึ้นเสียก่อน”

ข้าพเจ้าหัวเราะแล้วถามว่า “ก็ถ้ามันไม่ใช่ผี มันเป็นอะไรเล่า”

“มันก็คนนะซี พ่อวัด”

“ก็อ้ายคนนั้นมันมีประสงค์อะไรละ”

“นี่แหละฉันยังไม่ได้สืบสวนให้ถ้วนถี่ จะบอกแกเห็นจะยังไม่ได้ แต่มีของแนอยู่ อย่างหนึ่ง คือ เจ้าคนที่ทำผีหลอกนั้น ไม่ได้ประสงค์จะขโมยพันโชติ”

“ทำไมแกถึงรู้เล่า”

นายทองอินแลดูหน้าข้าพเจ้า แล้วยิ้มแลถอนใจใหญ่

“พ่อวัดนี้เมื่อไหร่แกถึงจะรู้จักฉันดีเสียสักทีหนอ ก็ฉันจะไปรู้ได้อย่างไร นอกจากฟังตามคนเขาพูดกัน แกก็คงรู้ในเรื่องนี้เท่ากับฉันเหมือนกัน แต่ไม่ได้ไตร่ตรองเท่านั้นเอง คิดดูเถอะ เจ้าผีนี้มีผู้เห็นมาหลายวันแล้ว เห็นอยู่ใกล้ ๆ บ้านพันโชติเสมอ ตามที่เล่ากันนั้น ตัวพันโชติเองก็เชื่อว่าเป็นผีของเมียแกที่ตาย คนอื่นก็เชื่อเช่นนี้ทุกคน ก็ถ้าเจ้าคนที่ทำหลอกนั้น มันตั้งใจจะขโมยพันโชติ มันมิขโมยเสียมานานแล้วหรือ เพราะคนคงไม่คิดจับ มัวกลัวผีกันเสียหมด แล้วครั้งหนึ่งมีคนจะไปขโมยกระบือ เจ้าผีนั้นยังร้องเอะอะขึ้น จนอ้ายขโมยต้องหนีไป”

“ก็ถ้าเจ้าขโมยนั้นจะทำกลอุบายแกล้งร้องขึ้นเสียเองทีหนึ่งก่อน สำหรับให้พันโชติวางใจว่ามีผีเฝ้ากระบือ จะได้ไม่รักษาให้กวาดขันเช่นนี้ไม่ได้หรือ”

นายทองอินพยักหน้า ยิ้ม แล้วตอบว่า “ถูก! ถูก! เออ ใช้ความคิดบ้างอย่างนี้ ถึงจะดี ตัวฉันนี้ถ้าไม่มีผู้เลี้ยงไว้บ้าง ก็เลยเชื่องตัว และความฉลาดของตัว จนเกินไป บางทีจะทำให้เสียการได้ ที่พ่อวัดหักขึ้นครั้งนี้ถูกทีเดียว อ้ายขโมยมัน อาจจะแก่งทำกลอุบายได้ แต่ว่ามีอยู่อย่างหนึ่ง คือตั้งแต่เจ้าผีได้โล่ขโมยไปแล้ว ยังไม่มีใครคิดขโมยกระป๋องของพันโชติอีกเลย การก็หลายวันมาแล้วเกือบครึ่งเดือนได้ เพราะฉะนั้นฉันคิดว่า น่ากลัวจะไม่ใช้ขโมยเสียแล้ว”...

ข้าพเจ้าจึงถามว่า “ก็ถ้าอย่างนั้นแกจะทำอะไรเล่า แกจะนั่งเสียไม่ทำอะไรเลยหรือ”

นายทองอินนั่งตรองอยู่ประเดี๋ยวหนึ่งแล้วตอบว่า “ถ้าจะว่าไปโดยจริง เรื่องนี้ก็ไม่เกี่ยวข้องอะไรกับตัวฉัน แต่เวลานี้ว่างงานอยู่ ลงไปบางพระโขง ไปสับกันเล่นสนุก ๆ ก็ได้ แกจะไปด้วยหรือ”

ข้าพเจ้าก็รับโดยทันที เพราะข้าพเจ้าได้เคยไปกับนายทองอินบ้างแล้ว บางคราวในเวลาเขาไปสับการต่าง ๆ และบางทีก็ได้ช่วยเขาบ้างตามสติกำลังของ ข้าพเจ้า แต่อย่างไร ๆ ก็ดี นายทองอินเป็นเชื่อได้ว่าข้าพเจ้าไม่เป็นคนปากพล่อย สิ่งใดเขายังไม่อนุญาตให้ขยายเป็นไม่ขยายเป็นอันขาด เพราะฉะนั้นนายทองอินจึงเรียก ข้าพเจ้าไปเป็นเพื่อนเนื่อง ๆ

พอได้ตกลงกันว่าจะไปบางพระโขงแล้ว รุ่งขึ้นนายทองอินกับข้าพเจ้า ก็พากันขึ้นรถไฟเข้าไป เมื่อถึงบางพระโขงแล้ว นายทองอินก็ยังหาตรงไปบ้าน พันโชติไม่ แต่ไปเที่ยวสนทนากับชาวบ้านในเรื่องนี้มาก สังเกตดูคนตามเหล่านั่น เชื่อแน่ว่าเป็นปีศาจของนาภรรยาพันโชติทั้งสิ้น ไม่มีผู้ใดสงสัยเลยว่าจะเป็นผู้ร้าย การที่สืบสวนตามชาวบ้านนั้นก็ไม่ได้เรื่องราวอะไรมากมายขึ้นไปกว่าที่เราทราบอยู่แล้ว มีอยู่อย่างหนึ่งซึ่งตัวข้าพเจ้าเองไม่เห็นเป็นข้อสำคัญ คือ เพื่อนบ้านของพันโชติ ผู้หนึ่งชื่อนายเปรมกล่าวว่า ครั้งหนึ่งพันโชติได้รับหนังสือมีความว่า ในการที่มาครั้งนี้ ไม่มีความประสงค์อย่างอื่น นอกจากจะทำประโยชน์ให้พันโชติ เพราะฉะนั้นพันโชติ แลบุตรพันโชติทั้ง ๒ คน ไม่ต้องกลัวเกรงอะไรเลย คงจะไม่ทำร้ายคนทั้งสามนั้น แต่ถ้าพันโชติคิดมีภรรยาใหม่คงได้เห็นดีกัน ในท้ายหนังสือนั้นลงนาม “นาภรรยา” นายทองอินเมื่อได้ฟังนายเปรมเล่าเช่นนี้ แสดงกิริยาให้ข้าพเจ้าเห็นได้ว่า เขาเห็นเรื่องนี้เป็นข้อสำคัญอย่างหนึ่ง

เขากลามนายเปรมว่า

“หนังสือฉบับนั้นแกได้เห็นหรือเปล่า?”

นายเปรมตอบว่า “ได้เห็น”

“แกจำลายมือได้หรือ?”

“ผมจำไม่ได้ขอรับ”

“ก็แกได้รู้จักกับนากหรือเปล่า?”

“รู้จักขอรับ ผมไปมาหาพินโชติอยู่บ่อย ๆ”

“แกรู้หรือไม่ว่านากนั้นเขียนหนังสือเป็นหรือไม่เป็น?”

“ผมไม่แน่ใจ แต่เข้าใจว่าเขียนไม่เป็น ผมไม่เคยเห็นเขาเขียนเลย”

“คนในบ้านพินโชติใครเขียนหนังสือเป็นบ้าง?”

“ตัวพินโชติเอง เขาก็เขียนได้บ้างนิดหน่อย แต่เขามักอาศัยพ่อชม”

ปกติเครื่องหมายปริศนี (?) ไม่ใช้ในประโยคภาษาไทย แต่เนื่องด้วยผู้ทรงพระราชนิพนธ์ได้รับอิทธิพลมาจากวรรณกรรมตะวันตก จึงมีการใช้เครื่องหมายปริศนี (?) หลังประโยคคำถามในนิทานทองอิน

“พ่อชมนะใคร?”

“พ่อชมคือลูกคนใหญ่พันธุ์ดีขอรับ”

“อ้อ ก็ลายมือในหนังสือนั่นเหมือนลายมือพ่อชมไหม?”

นายเปรมนีกอยู่ประเดี๋ยวหนึ่งแล้วตอบว่า

“ผมไม่ได้ตั้งใจสังเกต”

“ก็มีใครเขียนหนังสือได้อีกบ้างไหม?”

“พ่อชื่นน้องพ่อชมเขาก็เขียนได้บ้างนิดหน่อยขอรับ”

“แกรู้ไหมว่าหนังสือนั่นพันธุ์ดียังเก็บไว้หรือเปล่า?”

“ผมไม่ทราบ”

“เออ เจ้าชมนะ อายุเท่าไร?”

“เห็นจะได้สัก ๑๕ - ๑๖ ขอรับ พ่อชื่นอ่อนกว่าพ่อชม ๒ ปี”

“ในเรื่องที่พันธุ์ดีจะมีเมียใหม่นั้น เจ้าลูก ๒ คนว่ากระไรบ้าง?”

“ผมได้ยินพ่อชมพูดอยู่ว่า ไม่อยากให้พ่อมีเมียใหม่ เขากลัวเรื่องทรัพย์สมบัติขอรับ เมื่อวานขึ้นนี้เอง เขายังพูดกับเจ้าปริกลูกกระผมว่าเขาดีใจนักที่แม่มาทำหลอกอยู่ยั้งผู้หญิงจะได้กลัวไม่อาจมาเป็นเมียพ่อ แล้วก็ชวนเจ้าปริกให้ไปดูผีด้วยกันขอรับ”

“เมื่อชวนกันนะเวลาไร แกจำได้ไหม?”

“เวลาพลบค่ำขอรับ แต่เจ้าปริกก็ไม่ได้ไปทันที พ่อชมเขาบอกว่าแล้วเขาถึงจะมารับ พอตอนกลางคืนเมื่อผมจะเข้าไปนอน เจ้าสองคนจึงได้พากันไป”

“แล้วเมื่อไรถึงได้กลับ?”

“ดีกขอรับ ผมไม่ทราบแน่ แต่ก็ทู่ทึง”

“เจ้าปริกเคยไปกับเจ้าชมหลายหนหรือ?”

“ที่ผมทราบเห็นมีสัก ๒ หน หรือ ๓ หน แต่จะไปด้วยกันอีกก็เห็นแน่ ผมก็ไม่ทราบ เจ้าปริกของกระผมนี้ ผมบ่น ๆ อยู่ว่าน่ากลัวจะเสียคน ดูชอบเที่ยวกลางคืนนัก ผมสงสัยว่าจะไปติดผู้หญิงที่ไหนเป็นแน่ แต่ถ้าเพียงเท่านั้นผมก็ไม่ว่าผมกลัวมันจะไปคบเพื่อนฝูงเสเพล จะพลอยให้ความเสียมาถึงกระผมด้วย”

นายทองอินพยักหน้าแล้วก็สนทนากับนายเปรมเรื่องอื่น ๆ ต่อไปอีกตามสมควร พอไม่ให้เกิดความสงสัยแล้วก็ลุกลงจากเรือน เมื่อออกนอกรั้วบ้านนายเปรมแล้ว นายทองอินยิ้มแล้วพูดว่า “พ่อวัด...ท่าทางเห็นจะชอบกลนา เราคิดอ่านไปหาตาพันธุ์ดีเองเห็นจะดี”

เดินไปไม่ช้านักก็ถึงบ้านพันโชติ ก่อนเข้าไปหาตัวเจ้าของบ้าน นายทองอิน เทียวเดินดูตามข้างนอกเสียก่อนจนรอบ ที่นั่นก็ไม่มีอะไรมากนัก มีเรือนฝากระดาน สองหลัง รั้วกันสามด้าน รั้วนั้นจดถนน หลังเรือนมีคูแต่ไม่มีรั้ว ต่อคูออกไปอีกสี่ห้าก้าว ถึงคอกกระบือ ผู้ที่จะออกไปจากเรือนไปคอกกระบือ ต้องข้ามสะพานไม้ท่อนเดียว ต่อคอกกระบือออกไปเป็นทุ่งนา มีโรงนาอยู่ปลายเขตของพันโชติโรงหนึ่ง บ่าวของ พันโชติอาศัยอยู่ เมื่อตรวจนอกบ้านเสร็จแล้วจึงพากันเข้าไปในบ้าน นายทองอิน ตรงขึ้นไปขอน้ำรับประทาน พันโชติก็เชิญนายทองอินกับข้าพเจ้าขึ้นไปบนเรือน ยกเชี่ยนหมากออกมาตั่งให้ แล้วเข้าไปเพื่อหาน้ำมาให้รับประทาน นายทองอินมองดู รอบ ๆ ตัวสักครู่หนึ่ง แล้วพูดกับข้าพเจ้าว่า

“ยังงัฟ่อด บ้านแกก็สบายดอกนะ”

ข้าพเจ้าพยักหน้า นายทองอินถามข้าพเจ้าว่า “แกเห็นอะไรประหลาดในนี้ บ้างไหม?” ข้าพเจ้ารับว่าข้าพเจ้าไม่เห็น นายทองอินยิ้มแล้วก็ชี้มือไปทางมุมห้อง ที่นั่งกันอยู่ในเวลานั้น ข้าพเจ้าแลตามไปจึงเห็นกระถางสองสามกระถาง มีของกินและ ขนมกับก้านธูปปักอยู่ด้วย ข้าพเจ้ากำลังจะถามนายทองอินว่าแปลว่าอะไรกัน พอ เวลานั้นพันโชติกับนายชม บุตร ก็ออกมา นายทองอินก็สนทนากับพันโชติเรื่องไร่นา

และอื่น ๆ แล้วค่อย ๆ ชักมาถึงเรื่องปีศาจ สังเกตดูหน้าพันโชติดูออกเบื่อในเรื่องนี้มาก เมื่อถามอะไรแกก็ตอบไปโดยขัดไม่ได้ และเมื่อแรกแกก็ไม่ได้เล่าอะไรซึ่งเรายังไม่ทราบเลย จนนายทองอินแกว่นเวียนไปมาหนักเข้าจึงได้ความต่อไปอีก คำถามคำตอบกันในครั้งนั้น ข้าพเจ้าก็จำไม่ได้ถนัด แต่เขียนลงให้อย่างใกล้ที่สุดได้ดังนี้

นายทองอิน “คนในบ้านแกมีกี่คน”

พันโชติ “มีผมเองกับบุตรสองคน”

ทองอิน “บ่าวมีกี่คน”

พันโชติ “แต่แรกมีสองสามคน เดียวนี้มีเหลือแต่คนครวคนเดียว”

ทองอิน “ทำไมถึงอย่างนั้นล่ะ”

พันโชติ “ตั้งแต่เกิด...นี่แหละขอรับ”

ทองอิน “อ้อ บ่าวมันกลัวผีหรือ”

พันโชติ “ขอรับ มันหนีไปอยู่กะท่านสมภารเสียหมดขอรับ ผมก็ชี้แจงไปตามมันมา เจ้าลูกผมเขาก็ช่วย ๆ อยู่มั่งดอกขอรับ ไม่ลำบากอะไร”

ทองอิน “ก็ผีช่วยแกทำงานจริงหรือ”

พันโชติ “น้ำผมไม่ต้องดักเองเลยขอรับหมูนี้อ้อ เข้าเป็นมีเต็มตุ่มอยู่เสมอขอรับ อีกอย่างหนึ่งเดี๋ยวนี้ไม่ต้องร้อใจเรื่องควายเลยขอรับ เป็นไม่มีใครกล้าเข้าใกล้คอกเดียว”

ทองอิน “ผีนั้นมีคนเห็นมากหรือ”

พันโชติ “เห็นกันหลายคนแล้วขอรับ เมื่อวานขึ้นนี้พระท่านมาสวดมนต์ เมื่อกลับไปวัด ท่านก็ได้ยินเสียงแกรกราก”

ทองอิน “ได้ยินที่ไหน”

พันโชติ “ที่ต้นมะขามหลังเรือนขอรับ ผมก็ได้ยิน อ้ายลูกผมมันก็ได้ยินทั้งสองคนแลขอรับ อ้ายขมลูกคนใหญ่ผมมันรีบวิ่งออกไปดูก็ไม่เห็นมีอะไร แต่ไหลไปเขย่าคอกควายอยู่ขอรับ ผมตามออกไปดูที่นั่นก็ไม่เห็นมีใคร เห็นแต่เป็นเงา ๆ หายแวบไป”

ทองอิน “เออแล้วยังไรต่อไป”

พันโชติ “คีนั่นเองแหละขอรับ อ้ายชมไปปลุกผมขึ้นเอากระดาดส่งให้แผ่นหนึ่ง ผมคลื่ออกดูเห็นเป็นหนังสือถึงผม เซ็นชื่อเมียผมที่ตาย”

ทองอิน “เจ้าชมได้บอกหรือเปล่าว่า มันได้หนังสือมาจากไหน”

พันโชติ “มันบอกว่ามันนอนอยู่ แต่ยังไม่หลับ เสียงดังกรอกแกรกที่หลังคา แล้วหนังสือนี้ตกลงมาข้างที่นอนขอรับ”

พันโชติ “อ้อ แล้วยังมีอีกขอรับ วันหนึ่งค่อนข้างดึกแล้ว ผมได้ยินเสียงกรอกแกรกข้างหลังเรือน ผมก็ลุกไปเยี่ยมหน้าต่างดู เห็นผู้หญิงห่มผ้าคาดอกกำลังจ้วงตักน้ำในคูดุ่ยเทียวขอรับ ผมเห็นว่าได้การแน่ ผมก็ค่อย ๆ ย่องออกจากห้องลงบันไดออกไปหลังเรือน เห็นผู้หญิงกำลังเดินหิ้วปัดก้นน้ำมาที่ตุ่ม ผมก็เดินตรงเข้าไปหา ยังไม่ทันถึงเลยขอรับ ผู้หญิงนั้นหลบหายเข้าไปใต้ถุนเรือน ผมตามเข้าไปไม่เห็นอะไร แต่เข้าไปไม่ทันถึงไหน ผมได้ยินเสียงพิลิกแท้ ๆ ขอรับ เสียงฮือ ๆ ชอบกล แต่ไม่ได้อยู่ใกล้ ๆ เสียงเหมือนอยู่ข้ามคูดุ่ยไปอีกที ผมก็ออกมาจากใต้ถุน ดูตรงออกไปเห็นเป็นผู้หญิงเดินออกไปทางคอกควายแล้วก็หายไป ผมยังยืนตะลึงอยู่ พอมีใครมาจับแขนผมเข้าสะดุ้งโหยงทั้งตัวเทียว นึกว่าผีมาจับแต่กลายเป็นเจ้าชมไปขอรับ มันบอกผมว่ามันลงมาคิดจะจับผีเหมือนกันแหละขอรับ”

ทองอิน “แกได้สังเกตหรือเปล่าว่า ผู้หญิงสองคนนั้นแต่งตัวเหมือนกันหรือไม่เหมือน”

พันโชติ “เหมือนกันขอรับ ผมจำได้แม่นเทียว นุ่งผ้าสีแก่ ๆ เกือบดำ ห่มผ้าสีนวลเหมือนกัน ไม่มีผัดเทียวขอรับ ไม่เชื่อถามอ้ายชมดูซิขอรับ”

ทองอิน “แกเชื่อแน่ว่าได้เห็นผีหรือ”

พันโชติ “ขอรับ อะไรคนจะไปอยู่ได้สองแห่งพร้อมกัน ดูไม่มี”

ทองอิน “ก็ถ้าคน ๆ เดียว มันจะข้ามคูดุ่ยไปให้แกเห็นเป็นสองครั้งไม่ได้หรือ”

พันโชติ “ไม่ได้แน่ละขอรับ ทางข้ามที่ใกล้ที่สุดก็ทางสะพานไม้ลำเดียว ถ้าข้ามผมก็คงเห็นเพราะต้องผ่านผมถึงจะไปที่สะพานได้จริงดอกขอรับ ถ้ามันจะอ้อมไปเข้าทางถนนก็ได้ แต่นี่มันไม่ทันเป็นแน่ พอมันหายแวบไปทางนี้ มันก็ไปตรงฮือ ๆ อยู่ปากข้างโน้นแล้วนี่ขอรับ”

ทองอิน “ชอบกล ชอบกล”

ทองอิน “แก็กับลูกไม้ได้นอนด้วยกันดอกหรือ”

พันโชติ “เปล่าขอรับ ผมนอนห้องกลาง ลูกสองคนนอนห้องในข้างหลัง”

ทองอิน “ก็ห้องนอกนี้ไม่มีใครนอนหรือ”

พันโชติ “เมื่อแรกบ่าวมันนอนขอรับ เดี่ยวนี้ไม่มีใครนอน”

ทองอิน “แก็เชื่อหรือว่าผีเมียแก็มาอยู่จริง ๆ”

พันโชติ “นี่แหละขอรับ ผมก็ไม่อยากเชื่อ ท่านสมภารท่านว่าไม่ควรเชื่อเพราะผีไม่มี แต่มันก็ชอบกลอยู่ มันทำอะไรหลายอย่างที่ไม่น่าเชื่อว่าคนจะทำได้”

ทองอิน “คืออะไรเป็นตัวอย่าง”

พันโชติ “ในหนังสือนั้นมีสั่งให้หาของไว้ให้กินขอรับ ผมก็จัดหาวางไว้

แล้วให้บ่าวผมสองคนนอนขวางประตูไว้ รุ่งขึ้นเช้าของกินนั้นเป็นรอยได้แต่ต้องแล้วแท้ ๆ เทียวขอรับ ผมไม่ปดนายหรือ ผมซักถามอ้ายบ่าวดูว่ารู้สึกมีคนเข้ามาในห้องหรือเปล่า มันบอกว่าไม่รู้สึก อ้ายสองคนนั้นมันนอนขวางประตูอยู่เทียวนี้ขอรับ ถ้าใครเข้ามาคงต้องรู้สึกเพราะมันเป็นคนนอนไว ทั้งสองคนพอถูกเข้ายังงั้นติด ๆ กัน สองหรือสามคืนก็หนีเทียวขอรับ”

ทองอิน “อือ ก็ชอบกลอยู่”

พันโชติ “ชอบกลจริงขอรับ นายเห็นยังงี้ ผมจะทำอะไรดีถึงจะพ้นทุกข์ได้ พระกนิมต์มาสวดมาประน้ามนต์แล้ว หมอผีก็เอามาแล้ว ไม่เห็นมันไป”

ทองอิน “ถ้าอย่างนั้นบางทีเพื่อนฉันคนนี้จะช่วยแก็ได้ เขามีความรู้ในทางผีสาธเทวดาอยู่มั้งนะ”

ข้าพเจ้าไม่ทันรู้ตัว เมื่อถูกชักว่าเป็นหมอปีศาจเฉย ๆ เช่นนั้นก็ตั้งท่าจะเถียง แต่แลเห็นหน้านายทองอินจึงเข้าใจว่า เขาอยากให้ข้าพเจ้ารับเอาตามเขาว่า ข้าพเจ้าก็ทำยืมหนึ่งอยู่ พันโชติแสดงกิริยาท่าทางยินดี ยกมือไหว้ข้าพเจ้าแล้วพูดว่า “ถ้านายโปรดได้จะดีมากเที่ยวขอรับ ถ้านายจะต้องประสงค์อะไรบอกผม ผมจะได้ไปหามาให้”

ข้าพเจ้าออกอึดอัดในใจ นึกไม่ออกว่าจะตอบพันโชติว่าอะไร ในเวลานั้นก็นึกไม่ออกว่า ธรรมดาหมอปีศาจต้องใช้อะไรบ้างในการพิธีไล่ปีศาจ นึกออกเคื่องนายทองอินว่ามาแกล้งทำเพื่อนกันเสียเช่นนี้ จริงอยู่ ข้าพเจ้าได้เคยเห็นนายทองอินทำอะไรประหลาด ๆ หลายครั้งแล้ว แต่ยังไม่เคยเห็นทำอะไรเปล่า ๆ เลย เคยมีเหตุเสมอแต่ครั้งนี้ข้าพเจ้าตรงไม่ออกเลยว่า ทำไมนายทองอินจึงไปบอกพันโชติว่าข้าพเจ้าเป็นหมอปีศาจ เมื่อไม่ทราบความประสงค์ของนายทองอินเลยเช่นนั้น ข้าพเจ้าก็หมดปัญญาที่จะทำประการใด

ข้าพเจ้าจึงนั่งตรองอยู่ ว่าจะตอบพันโชติอย่างไรดี นายทองอินเห็นข้าพเจ้าอึดอัดเต็มทีเช่นนั้น จึงชิงพูดขึ้นว่า

“ก็พ่อวัดทำเหมือนครั้งไล่ผีบ้านฉันก็แล้วกัน ลองดูบางที่จะสำเร็จ ครั้งนั้นแกล้งเอาน้ำกลางแม่น้ำจอกหนึ่ง เทียนซีผึ้งขอจากพระเล่มหนึ่ง สายสิญจน์กลุ่มหนึ่ง หญาคากำมือหนึ่ง ดูเหมือนเท่านั้นไม่ใช่หรือ”

ข้าพเจ้าตอบว่า “เท่านั้นก็พอ”

พันโชติจึงกล่าวว่า “ถ้าอย่างนั้น ผมรับหามาให้นายได้ง่าย ๆ เทียว จะข้าอยู่ก็ที่น้ำกลางแม่น้ำนั้นแหละขอรับ น้ำที่คลองไม่ได้หรือขอรับ”

ข้าพเจ้าแลดูตายนายทองอินแล้วก็เข้าใจจึงตอบว่า “ไม่ได้ น้ำต้องตักกลางแม่น้ำถึงจะขลัง ยิ่งตักหน้าวัดยิ่งดี”

พันโชติก็รับว่าจะไปหาของซึ่งนายทองอินกล่าวว่าข้าพเจ้าอยากได้นั้น บุตรแก่ทั้งสองคน แกล้ให้ขอเทียนกับสายสิญจน์จากท่านสมภาร ส่วนตัวแกเองนั้นลงไปตักน้ำกลางแม่น้ำตามนายทองอินว่า สังเกตดูท่าทางพันโชตินั้นยินดีมาก ที่จะพ้นทุกข์ไม่ต้องถูกปีศาจรบกวน แต่นายชม บุตรนั้น สังเกตตามสีหน้าเห็นได้ว่ามีกลัวปนอวดเก่งอยู่พอเท่า ๆ กัน

เมื่อพันโชติกับบุตรลงเรือนไปแล้ว ข้าพเจ้าจึงถามนายทองอินว่า “นี่แกล่เล่นตลกอะไร ฉันยังไม่เข้าใจ มาเกณฑ์ให้ฉันเป็นหมอผีหมอสางทำไม”

นายทองอินหัวเราะแล้วตอบว่า “แกล่หละมันคอยจะไม่เข้าใจเสียเสมอแหละ ฉันใช้ตาพันโชติกับลูกแกล้ไปเสียสำหรับเราจะได้มีเวลาตรวจในเรือนแกล่สักหน่อย มาเถะอย่าเสียเวลาเลย”

ว่าแล้วก็พากันเข้าไปตรวจในเรือน ในนั้นมีห้องรวม ๕ ห้อง ห้องใหญ่ที่สุดก็คือ หอนั่ง ต่อนั้นเข้าไปเป็นห้องที่พันโชตินอน ข้างห้องพันโชตินอนเป็นห้องไว้ของในเข้าไปมีอีกสองห้อง คือห้องนอนบุตรสองคนห้องหนึ่ง กับห้องซึ่งนาภรรยาพันโชติเคยอยู่เมื่อยังมีชีวิตอยู่ห้องหนึ่ง ห้องนี้กับห้องเก็บของตรงกัน ปิดลั่นกุญแจทั้งสองห้อง ห้องบุตรนั้นตรงกับห้องพันโชติ เข้าออกต้องผ่านห้องพันโชติ เมื่อนายทองอินเห็นเช่นนี้ก็พูดเป็นเชิงบ่น ๆ ว่า ไม่ได้ออกทางนี้แน่ ข้าพเจ้าถามว่า ใครไม่ได้ออก นายทองอินหาตอบว่าอะไรไม่ เดินตรงรี่เข้าไปในห้องบุตร ตรวจดูรอบแล้วก็มองออกไปทางหน้าต่าง มองอยู่สักครู่หนึ่งแล้วก็หัวเราะขิก ๆ และพูดว่า “เก่งอยู่ ๆ พ่อวัดมาดูอะไรนี่หน่อยเถะ”

ข้าพเจ้าชะงักออกไปนอกหน้าต่างก็เห็นของประหลาดจริง ข้างนอกหน้าต่างมีไม้ทำเป็นเพิงติดอยู่ตลอดพอคนเดินได้ นายทองอินหัวเราะอีก แล้วถามข้าพเจ้า “ยังงี้ แกมีความคิดอย่างไรบ้าง”

ข้าพเจ้าตอบว่า “ฉันยังแลไม่เห็น”

นายทองอินยิ้มแล้วว่า “นั่นแหละทางผีเดินละพ่อวัด ผีเดินออกจากห้องนี้ไปกินเครื่องเช่นในหอนั้นยังงี้ละ นี่อ้ายชมมันพอใช้จริง ฉันเองยังนึกเสียแทบตายว่ามันไปขยำเครื่องเช่นยังงี้ไม่ให้พันโชติกับเจ้าบ่าวสองคนรู้ได้”

พอข้าพเจ้าได้ยินนายทองอินพูดดังนี้ ก็เข้าใจและเห็นจริงด้วยว่าเจ้าชมนั่นเอง

เป็นผี แต่ก็ยังไม่เข้าใจแท้ในเรื่องผู้หญิงที่พันโชติเห็นอยู่ ๒ แห่งนั้น ข้าพเจ้าถาม นายทองอินว่า เขาจะอธิบายเรื่องนั้นอย่างไร นายทองอินตอบว่า แกจำคำตาเปรม ไม่ได้หรือ เจ้าปริกลูกแกหมูนี้นายหายไปบ่อย ๆ จำไม่ได้หรือ ข้าพเจ้าก็เข้าใจแจ่มแจ้ง ที่เดียวคราวนี้ ส่วนนายทองอินนั้นกรั้มกรั้มมาก เมื่อเวลาเดินกลับออกมาหอนั่ง เขา พูดว่า “พ่อวัด คราวนี้แหละ แกจะได้ชื่อเสียงเป็นหมอผีสำคัญละ ตั้งแต่คืนนี้ไป ผีเป็นไม่หลอกพันโชติอีกละ”

นั่งคอยกันอยู่ในหอนั่งนานกว่าพันโชติกับบุตรจะกลับ พอได้ของต่าง ๆ มา พร้อมแล้ว ข้าพเจ้ากับนายทองอินก็ตั้งพิธีวงสายสิญจน์และน้ำมันต์บ่นพิมพ์ไปตามที่ พอเสร็จพิธีแล้ว ข้าพเจ้าก็พูดกับพันโชติ (ตามที่นายทองอินสอนไว้) ว่า คืนวันนี้ขอให้ ฉันทกับเพื่อนอยู่ในหอนั่ง ตัวแกเองกับลูกไม่ต้องวุ่นวายอะไร แต่ถ้าได้ยินเสียงอะไร ก็อย่าออกจากห้องแกเป็นอันขาด นอนนิ่งเฉยเสียทีเดียว มาเถอะมารदन้ำมันต์เสีย ทั้งสามคนแหละ พันโชติกับบุตรก็เข้มารับน้ำมันต์ทั้งสามคน พอรับประทานข้าวปลา กันเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าก็ไล่พันโชติกับบุตรให้ไปนอนเสีย แล้วนายทองอินจึงพูดกับ ข้าพเจ้าว่า

“ฉันจะลงไปคอยอยู่ใต้ถุนริมโอ่งน้ำ แกคอยอยู่บนนี้จนได้ยินเสียงตักน้ำ พอตักน้ำแกต้องลงไปทีเดียว เจ้าผีพอรู้ว่าแกลงไปคงหนีเข้าใต้ถุน เจ้าพวกฟองฟาก ข้างโน้นพอเห็นจะเสียทีคงตรงขึ้น แกต้องทำเป็นตกใจเหลียวไป แล้วแกเดินให้ใกล้ๆ เข้าไปทุกที พอถึงสะพานแกวิ่งตื้อทีเดียว จับเจ้าผีฟากโน้นให้ได้ เจ้าผีฟากนี้ ปล่อยไวให้ฉันเถอะ”

ข้าพเจ้าคัดค้านขึ้นว่า “ไอ้เรื่องไม้ท่อนเดียวนี้ ฉันไต่ไม่ได้เร็วนะ กว่าฉันจะไต่ ข้ามไปได้ เจ้าผีก็จะหนีเสียนี้”

นายทองอินตอบว่า “แกอย่าทุกข์เลย ฉันจะจัดการให้แกข้ามสบายทีเดียว”

เวลานั้นยังหัวค่ำอยู่ เพราะฉะนั้นนายทองอินกับข้าพเจ้าสนทนากันเสียก่อน จนเวลาซึ่งกะว่าพันโชติพอจะหลับแล้ว นายทองอินจึงลงไป ก่อนจะลงไปในนั้นนายทองอิน ปิดหน้าต่างหอนั่งซึ่งอยู่ข้างเดียวกับหน้าต่างห้องเจ้าชมนั้น เพื่อกันไม่ให้ปีศาจถูกต้อง ของเครื่องเช่นได้ ข้าพเจ้านั่งคอยอยู่นานรู้สึกอวก่งวอนหนักหลังตา พอนึก ๆ อยู่ว่า น่ากลัวจะไม่สำเร็จประสงค์ ก็ได้ยินเสียงเทน้ำซ่า ๆ ข้าพเจ้าไม่ได้ร้งรอเลย รีบลงเรือน

ไปทางโถ่งน้ำ เห็นผู้หญิงแต่งตัวอย่างพิ้นโชติเล่า กำลังหิ้วปีบน้ำเดินมาจากคู
ข้าพเจ้าเดินตรงเข้าไป ผู้หญิงนั้นพอเห็นข้าพเจ้าก็ทิ้งปีบ รีบเดินหนีเข้าไปทางใต้ถุนเรือน

ทันใดนั้นข้าพเจ้าได้ยินเสียงครางฮือ ๆ อยู่ทางปากโน้นของคุณ แลอีกประเดี๋ยว
หนึ่งก็เห็นผู้หญิงรูปร่างคล้ายกับคนที่ข้าพเจ้าเห็นอยู่เมื่อสักครู่หนึ่งก่อนนั้น ทั้งแต่งตัว
ก็เหมือนกันไม่มีผิด ข้าพเจ้าต้องรับว่า ถ้าข้าพเจ้าไม่รู้แน่นอนแล้วว่าเป็นคน ข้าพเจ้า
ก็คงจะเชื่อว่าได้เห็นปีศาจแล้วครั้งนั้น แต่เพราะทราบอยู่แล้วว่าเป็นคน ข้าพเจ้าจึง
ไม่รอช้ารีบวิ่งข้ามสะพาน (นายทองอินได้จัดการหากระดานไปทอดไว้แล้วสามแผ่น)
กวาดเจ้าปีศาจนั้นจีทีเดียว ส่วนเจ้าปีศาจนั้น โดยเหตุที่ประมาทว่าข้าพเจ้าจะไม่กล้า
ไล่ไป จึงไม่ได้ออกวิ่งเต็มฝีเท้า จนข้าพเจ้าไปเกือบถึงตัวแล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงจับ
ได้โดยง่าย ข้าพเจ้าก็จูงข้ามสะพานกลับเข้ามา พบนายทองอินนั่งอยู่ริมโถ่งน้ำกับผู้หญิง
อีกคนหนึ่ง ผู้หญิงนั้นพอข้าพเจ้าเข้าไปมองดูใกล้ ก็จำหน้าได้คือตัวเจ้าชมนั่นเอง
นายทองอินหัวเราะแล้วพูดว่า

“ได้ทั้งสองตัวสิ ไหนเอาตัวของแกมาดูหน้าทีหรือ เอ็งเป็นลูกนายเปรม
ไม่ใช่หรือ”

นางผู้หญิงของข้าพเจ้าก็รับว่าตนเป็นลูกนายเปรม แล้วตนซื้อปริก
นายทองอินพยักหน้าแล้วก็ชวนกันขึ้นไปบนห้องด้วยกันทั้ง ๔ คน แล้วนายทองอิน
ก็ชักเจ้าชมนั่งดังต่อไปนี้

ทองอิน “ทำไมเจ้าถึงคิดทำผีหลอกพ่อ”

ชม “ผมอยากกินขนม”

ทองอิน “ทำไมจะขอพ่อเขากินไม่ได้หรือ”

ชม “ก็ได้ แต่อยากสนุกด้วย”

ทองอิน “พูดกันจริงๆ นะ ถ้าอยากแต่จะเล่นสนุกทำไมต้องพากเพียรทำเพิงสำหรับเดินนอกหน้าต่าง แล้วทำไมถึงจะต้องหาผู้ช่วยด้วย ตอบกันจริงๆ นะ”

ชม “ผมไม่อยากให้พ่อแกล้มเมียใหม่ขอรับ เป็นความสัจความจริงแท้ๆ ที่เดียวขอรับ”

ทองอิน “เออ ถ้าเจ้าบอกกันเสียดีๆ ก็แล้วกัน ฉันก็เห็นใจหรอก นี่แน่ว่าสัญญากันเสียเถอะ ฉันสัญญาจะไม่บอกพ่อเจ้าว่าเจ้าทำหลอกแกล แต่เจ้าต้องสัญญาว่าเจ้าจะไม่ทำผีหลอกพ่ออีกต่อไป”

ชม “ผมสัญญาขอรับ”

ทองอิน “ถ้าเจ้าทำผีหลอกอีกเมื่อไร ฉันจะต้องบอกพ่อให้ทราบความจริงเข้าใจนะ”

ชม “เข้าใจขอรับ”

ทองอิน “เจ้าปริกก็เหมือนกัน ถ้าเจ้าทำหลอกพันโชติอีก ฉันจะต้องฟ้องนายเปรม ถ้าไม่ทำก็ไม่ฟ้อง เข้าใจนะ”

ปริก “เข้าใจขอรับ ผมสัญญาตามนายว่าขอรับ”

ทองอิน “เออดีละ ปริกเจ้าไปบ้านเสียเถอะ ชมเจ้าก็ไปนอนเสีย”

เด็กทั้งสองไหว่นายทองอินกับข้าพเจ้าแล้วก็ต่างคนต่างไปนอน ส่วนนายทองอินกับข้าพเจ้าก็เลยอาศัยพันโชตินอนอยู่จนรุ่งเช้าจึงกลับ

ตั้งแต่นั้นมา พันโชติก็ได้ถูกปีศาจภรรยารบกวนอีกต่อไป ข้าพเจ้าคอยฟังอยู่ว่าภรรยาใหม่หรือไม่ ก็ได้ความว่ายังไม่มีจนทุกวันนี้ เพราะฉะนั้นหวังใจว่าคนในบ้านนั้นอยู่กินเป็นผาสุกทั่วกัน ส่วนตัวข้าพเจ้านี้ก็ยังมีชื่อเสียงเป็นหมอปีศาจวิเศษอยู่

นายแก้ว นายขวัญ

วัฒนธรรมการกินหมาก

ในอดีตการกินหมากถือเป็นค่านิยมหรือวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของคนไทยทุกเพศทุกวัย การกินหมากนี้คาดว่ามีมานานหลายร้อยปีนับตั้งแต่สมัยสุโขทัย ดังตัวอย่างที่ปรากฏในหลักศิลาจารึกหลักที่ ๑ ด้านที่ ๑ ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช “...ป่าหมากป่าพลูพ่อเชื่อมั่นไว้แก่ลูกมันสิ้น”

การกินหมากยังเป็นสัญลักษณ์แสดงความเป็นมิตรจิต การสร้างสัมพันธ์อันดีต่อกัน ดังเช่นในอดีตเมื่อมีแขกมาเยือนบ้านจะมีการเตรียมหมากและน้ำไว้รับแขก นอกจากนี้วัฒนธรรมการกินหมากยังเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบพิธีสำคัญ ๆ ทั้งของประชาชนทั่วไปหรือแม้แต่สถาบันพระมหากษัตริย์

การกินหมากจะมีเครื่องกินหมากทั้งหมด ๔ อย่าง ได้แก่ ผลหมาก ใบพลู ปูนแดง และยาเส้น บางครั้งอาจมีการใส่เครื่องหอมหรือเปลือกไม้อื่นเพิ่มเติม เช่น กานพลู การบูร พิมเสน เปลือกตะเคียน เปลือกสีเสียด เครื่องกินหมากทั้งหมดจะวางอยู่บนภาชนะใส่เครื่องหมาก ที่เรียกว่า “เขียนหมาก” และเขียนหมากยังเป็นเครื่องบ่งบอกถึงฐานะทางสังคมและรสนิยมของคนไทยในสมัยโบราณด้วย

วัฒนธรรมการกินหมากถูกสั่งห้ามในสมัยรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม

เขียนหมาก

โดยมีการประกาศห้ามทำสวนและห้ามขายหมาก พลู ด้วยเหตุผลที่ต้องการพัฒนาประเทศตามแบบตะวันตก เพราะการกินหมากทำให้ปากแดงคล้ำ ดูเลอะเทอะสกปรก จึงประกาศห้ามกินหมาก วัฒนธรรมการกินหมากจึงค่อย ๆ เลือนหายไปที่สุดในที่สุด

คุณค่าของนิทานทองอิน ตอน นางพระโขนงที่สอง

นิทานทองอิน ตอน นางพระโขนงที่สอง เป็นวรรณคดีประเภท ร้อยแก้วที่ดำเนินเรื่องโดยการเล่าเรื่องของตัวละคร สามารถพินิจคุณค่าของ นิทานทองอิน ตอน นางพระโขนงที่สอง ได้ดังนี้

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

นิทานทองอิน เป็นวรรณคดีร้อยแก้วที่มีความสนุกสนาน น่าติดตาม แม้เนื้อเรื่องไม่ได้มีเรื่องของอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์มาเกี่ยวข้อง แต่ก็ทำให้ ผู้อ่านมีความรู้สึกร่วม เนื่องจากเนื้อหาเป็นการใช้คำง่าย ๆ อ่านแล้วเข้าใจได้ทันที แต่การดำเนินเรื่องยังใช้คำหรือสำนวนเก่าอยู่ เช่น

...เมื่อตรวจนอกบ้านเสร็จแล้วจึงพากันเข้าไปในบ้าน นายทองอินตรงขึ้นไป
ขอน้ำรับประทาน...

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่า คำว่ารับประทานในเรื่องใช้กับน้ำ ซึ่งปัจจุบันนิยมใช้คำว่ารับประทานกับอาหาร หากใช้กับน้ำจะเป็นคำว่าดื่ม

...พอได้ตกลงกันว่าจะไปบางพระโขนงแล้ว รุ่งขึ้นนายทองอินกับข้าพเจ้าก็
พากันขึ้นรถไฟเข้าไป เมื่อถึงบางพระโขนงแล้ว นายทองอินก็ยังหาตรงไปบ้านพันโชติไม่
แต่ไปเที่ยวสนทนากับชาวบ้านในเรื่องนี้มาก...

การนำเสนอเรื่องราวในเรื่องเป็นเหมือนการเล่าเรื่องสู่กันฟังที่ทุกคน
คุ้นเคยอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ผู้อ่านรู้สึกสื่กร่วมกับตัวละครและ
เหตุการณ์ในเรื่องได้มากขึ้น

คุณค่าด้านปัญญา

คุณค่าด้านปัญญาในเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงความมีเมตตาความเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน คือ เหตุการณ์ที่นายทองอินกล่าวว่าจะไม่บอกความจริงแก่พันโชติและนายเปรมว่า ชม บุตรชายของพันโชติ และปริก บุตรชายของนายเปรม เป็นผู้แกล้งแต่งผีมาหลอก เพียงเพราะชมไม่ต้องการให้พันโชติมีภรรยาใหม่ แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนายทองอิน ดังบทสนทนาต่อไปนี้

ชม “ผมไม่อยากให้พ่อแกมีเมียใหม่ขอรับ เป็นความสัจความจริงแท้ ๆ ที่เดียวขอรับ”

ทองอิน “เออ ถ้าเจ้าบอกกันเสียดี ๆ ก็แล้วกัน ฉันก็เห็นใจหรอก นี่แน่มาสัญญากันเสียเถอะ ฉันสัญญาจะไม่บอกพ่อเจ้าว่าเจ้าทำหลอกแก แต่เจ้าต้องสัญญาว่าเจ้าจะไม่ทำผีหลอกพ่ออีกต่อไป”

คุณค่าด้านสังคม

นิทานทองอิน เป็นวรรณคดีที่สะท้อนภาพของสังคมในยุคสมัยของผู้ทรงพระราชนิพนธ์ ทั้งเรื่องของสภาพบ้านเมือง การดำเนินชีวิต การพูดกิริยามารยาท ความเชื่อ วัฒนธรรมและค่านิยมที่ค่อนข้างแตกต่างกับปัจจุบัน เช่น

...พันโชติก็เชิญนายทองอินกับข้าพเจ้าขึ้นไปบนเรือน ยกเชี่ยนหมากออกมาตั้งให้แล้วเข้าไปเพื่อหาน้ำมาให้รับประทาน...

เนื้อความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นค่านิยมของคนในอดีตที่เชื่อว่าการกินหมากเป็นสิ่งดีงาม เพราะการมีฟันสีดำนั้นหมายถึงลักษณะของ

พันสวย แต่ในปัจจุบันค่านิยมนี้ได้เลือนหายไป และค่านิยมที่ว่า พันสวย คือ พันที่มีสีดำ กลับเปลี่ยนเป็นพันสวย คือ พันที่เป็นสีขาว แทน

แต่ความเชื่อบางเรื่องยังมีสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน คือ ความเชื่อเรื่อง ภูตผี ปีศาจ ซึ่งเกี่ยวพันไปถึงศาสนาอันเป็นที่พึ่งพิงให้คนมีทุกข์มานับแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน เช่น

“...ผมจะอย่างไรดีถึงจะพ้นทุกข์ได้ พระกนิมต์มาสวดมาประนํามนต์แล้ว หมอผีก็เอามาแล้ว ไม่เห็นมันไป”

และเนื้อความในเรื่องบางเนื้อความก็ทำให้เรามองเห็นภาพสะท้อน ที่แสดงให้เห็นลักษณะการแต่งกาย และวิถีชีวิตของคนในสมัยนั้นได้ เช่น ผู้หญิงยังคงแต่งกายด้วยการห่มผ้าคาดอก การหาบน้ำมาใส่ตุ่มไว้ใช้อุปโภค บริโภค เนื่องจากยังไม่มีน้ำประปาใช้เหมือนในปัจจุบัน ดังเนื้อความต่อไปนี้

“...เห็นผู้หญิงห่มผ้าคาดอกกำลังจ้วงตักน้ำในคูดุ้งเตี๋ยวขอรับ ผมเห็นว่าการ แ่น ผมก็ค่อย ๆ ย่องออกจากห้องลงบันไดออกไปหลังเรือน เห็นผู้หญิงกำลังเดินหิ้วปิ่น ตักน้ำมาที่ตุ่ม...”

การบรรยายสภาพบ้านของพันโชติก็ถือว่าเป็นภาพสะท้อนความเป็นอยู่ ของผู้คนในสมัยนั้น เนื่องจากภายในอาณาบริเวณบ้านหนึ่งหลังในอดีตและ ปัจจุบันค่อนข้างแตกต่างกัน เช่น

...มีเรือนฝากระดานสองหลัง รั้วกันสามด้าน รั้วนั้นจดถนน หลังเรือนมีคูแต่ ไม่มีรั้ว ต่อคูออกไปอีกสี่ห้าก้าวถึงคอกกระบือ ผู้ที่จะออกไปจากเรือนไปคอกกระบือ ต้องข้ามสะพานไม้ท่อนเดียว ต่อคอกกระบือออกไปเป็นทุ่งนา มีโรงนาอยู่ปลายเขต ของพันโชติโรงหนึ่ง ป่าของพันโชติอาศัยอยู่...

นางนาคแห่งพระโขนง

นางนาคและนายมากเป็นคู่สามีภรรยาที่อาศัยอยู่ที่พระโขนง ต่อมา นางนาคตั้งครรภ์ซึ่งพอดีกับนายมากถูกเรียกตัวไปเกณฑ์ทหาร หลังจากนั้นไม่นานนางนาคก็คลอดลูก แต่นางนาคเสียชีวิตพร้อมลูกในครรภ์ ความเอียนของผีตายทั้งกลมทำให้ชาวบ้านละแวกนั้นต่างหวาดกลัวเป็นอย่างมาก ฝ่ายนายมากเมื่อปลดประจำการก็รีบกลับมาหาภรรยาโดยไม่ทราบว่าภรรยาของตนเสียชีวิตแล้ว แม้ชาวบ้านจะพยายามบอกความจริงกับนายมาก แต่ทุกครั้งก็โดนนางนาคขัดขวาง

จนวันหนึ่งนายมากได้รู้ความจริงด้วยตนเองว่า เมียรักที่อยู่ด้วยกันทุกวันนี้เสียชีวิตแล้ว นายมากจึงหิ้นางนาคไปอยู่ที่วัด ผีนางนาคพยายามอย่างมากที่จะรังนายมากไว้ และด้วยความคิดที่ว่าชาวบ้านเป็นคนยุยงให้นายมากหนีจากตนเอง นางนาคจึงออกอาละวาดหลอกหลอนชาวบ้านไปทั่ว ภายหลังมีภิกษุรูปหนึ่งมาโปรดวิญญูณ ช่วยชี้นำทางให้นางนาคไปสู่สุคติได้

เรื่องราวของผีนางนาคยังเป็นข้อโต้เถียงกันจนถึงปัจจุบันว่าเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องที่แต่งขึ้น แต่เรื่องราวของนางนาคได้ถูกนำมาถ่ายทอดเป็นเรื่องราวผ่านสื่อต่าง ๆ มาหลายยุคสมัย และยังมีศาลแม่นาคตั้งอยู่ที่วัดมหาบุศย์ ซอยสุขุมวิท ๗๗ ถนนอ่อนนุช เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้คนได้มากราบไหว้บูชาตามความเชื่อ และความศรัทธา

สรุปเนื้อหาประจำหน่วย

นิทานทองอินเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้รับอิทธิพลด้านการแต่งมาจากงานเขียนแนวสืบสวนสอบสวนของตะวันตก ผู้ทรงพระราชนิพนธ์ทรงปรุงแต่งเรื่องโดยสมมติฉากและเหตุการณ์ให้เข้ากับพื้นฐานวัฒนธรรมและความเข้าใจของคนไทย แต่กลวิธีที่ค่อย ๆ ทิ้งชนวนความสงสัยใคร่รู้ไว้ให้ผู้อ่านติดตามนั้นเป็นประเภทงานเขียนในโลกตะวันตก เรื่องราวตอน นางพระโขงที่สอง เป็นการสืบสวนหาข้อเท็จจริงของนายทองอินกับนายวัด เกี่ยวกับผีนางนาคที่บางพระโขง เรื่องดำเนินด้วยบทสนทนาและการเล่าให้ผู้อ่านติดตามเหตุการณ์ นายทองอินใช้ทักษะในการสอบถามและสืบสวนตัวละครสองตัว คือ นายเปรม และ พันโชติ จนในท้ายที่สุดก็สามารถจับคนที่ปลอมเป็นผีได้สำเร็จ นอกจากเรื่องนี้จะสร้างความเพลิดเพลินแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพทางด้านอักษรศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชนิพนธ์งานเขียนได้หลากหลายประเภทอีกด้วย

ก ข ค

เรียนรู้คำ จำความหมาย

คำศัพท์	ความหมาย
กรุ้มกรุ้ม	แสดงสีหน้า แหวดตา และท่าทางเจ้าชู้ เช่น เห็นผู้หญิงเดินผ่านมาก็ทำกรุ้มกรุ้มขึ้นมาทันทีที่กรุงกิ้ง ก็ว่า
คู	ร่องน้ำที่ขุดขึ้นเพื่อชักน้ำหรือเก็บน้ำไว้ใช้
เครื่องเซ่น	ของกินของไหว้วี

คำศัพท์	ความหมาย
ชอบกล	แปลกผิดปรกติ
ตรีตรอง	ใคร่ครวญ คิดทบทวน ตรีกตรอง
ตะพาน	สิ่งที่สร้างหรือทำขึ้นสำหรับข้ามแม่น้ำลำคลอง สิ่ง ที่สร้างหรือทำยื่นลงไปใต้น้ำสำหรับขึ้นลง สะพาน
ตะวันตก	ในหน่วยการเรียนรู้นี้หมายถึง ประเทศที่อยู่ในทวีป ยุโรปและอเมริกา
بيب	ภาชนะทำด้วยสังกะสีเป็นต้น รูปสี่เหลี่ยม สำหรับ บรรจุสิ่งของ หรือเรียกว่า ปิบ
ผาสุก	ความสำราญ ความสบาย
พลตระเวน	พลตำรวจพระนครบาลผู้ตรวจตราเหตุการณ์
มุขปาฐะ	การต่อปากกันมา การบอกเล่าต่อ ๆ กันมา โดยไม่ได้ เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร
เยียม	ชะโงกหน้าออกไป
สมัญญานาม	ชื่อที่มีผู้ยกย่องหรือตั้งให้

คำถามทบทวนชวนคิด

๑. ขณะอ่านนิทานทองอิน ตอน นางพระโขนงที่สอง นักเรียนคิดว่าตัวละคร
ลึกลับที่ชาวบ้านกลัวชั่วถึงด้วยความหวาดกลัวเป็นผีหรือไม่ เพราะเหตุใด
๒. นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดผู้ทรงพระราชนิพนธ์จึงกำหนดให้นายวัดเป็น
ผู้เล่าเรื่อง แทนที่จะให้นายทองอินเป็นผู้เล่าเรื่อง
๓. นิทานทองอิน ตอน นางพระโขนงที่สอง มีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างจาก
นิทานอีสปหรือนิทานประเภทอื่น ๆ ที่นักเรียนเคยฟังหรือเคยอ่านมาอย่างไร
๔. นักเรียนคิดว่าในตอนท้ายนายทองอินควรบอกเรื่องที่ตนเองสืบสวนได้ให้
พันธมิตรและคนอื่น ๆ รู้หรือไม่ เพราะเหตุใด
๕. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการอ่านนิทานทองอิน ตอน นางพระโขนงที่สอง

กิจกรรมเสริม เพิ่มการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ - ๕ คน หรือตามความเหมาะสมแล้วให้แต่ละคนในกลุ่มเล่าเรื่องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับความเชื่อหรือตำนานต่าง ๆ ในชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียงที่นักเรียนรู้จักและช่วยกันวิเคราะห์ว่าเรื่องเหล่านั้นจริงหรือไม่ เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น
๒. ให้นักเรียนเขียนเรื่องย่อนิทานทองอิน ตอน นางพระโขนงที่สอง ความยาวประมาณ ๘ - ๑๐ บรรทัด
๓. ให้นักเรียนทำตารางเปรียบเทียบการใช้ชีวิตและสังคมของตัวละครในเรื่องกับการใช้ชีวิตและสังคมของผู้คนในปัจจุบันว่า มีอะไรเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

วิถีชีวิตและสังคมในเรื่อง	วิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน
ให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด	

กิจกรรมเชื่อมโยงความรู้

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม แล้วให้เล่นเกมปริศนาอักษรไขว้ โดยหาคำศัพท์ในตารางตามความหมายของข้อความที่กำหนด แล้วให้ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลย กลุ่มใดได้คะแนนมากกว่าเป็นฝ่ายชนะ

ปริศนา อักษรไขว้

๑. ต		๒.		๓. อ		๔.		๕.
		า			๖.		อ	
								๗.
			๘. ช		๙.		ก	ม
๑๐. น		๑๑.			๑๒. บ			
		๑๓. ก			๑๔. ค			
			๑๕.					
๑๖. ป		๑๗.	ข			๑๘. น		๑๙. ส
						๒๐.		
๒๑. เ		๒๒. ง						

แนวตั้ง

๑. สิ่งก่อสร้างหรือทำขึ้นสำหรับข้ามแม่น้ำลำคลอง
สิ่งที่สร้างหรือทำยื่นลงไปใต้น้ำสำหรับขึ้นลง
๒. ไปหรือมาข้างหลังหรือภายหลัง ไม่ทวนกระแส
๓. น้องของพ่อ
๔. พืชชนิดหนึ่ง ผลมีรสฝาด ใช้เคี้ยวกินกับปูน พลู
๗. ภาชนะสำหรับขังหรือใส่น้ำ ก้นสอบ ปากแคบกว่าโอง
๙. ภาชนะทำด้วยดินเผา กระเบื้องเคลือบ หรือแก้ว ปากกว้าง มีฝาปิด
๑๑. ทำให้แน่น ให้ตั้ง หรือให้เขม็งยิ่งขึ้น
๑๒. คนรับใช้
๑๕. สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ผิออกอาละวาดในเรื่องนิทานทองอิน
๑๘. ลักษณะที่ตรงข้ามกับยื่นหรือตั้ง เอนตัวหรือทอดตัวลงกับพื้นหรือที่ใด ๆ เพื่อพักผ่อน
๑๙. เสาะหา แสวงหา

แนวนอน

๑. ใคร่ครวญ คิดทบทวน ตรึกตรอง
๕. ร่องน้ำที่ขุดขึ้นเพื่อชักน้ำหรือเก็บน้ำไว้ใช้
๖. ผู้ตรวจรักษาโรค
๘. ยื่นหน้าหรือส่วนหน้าออกไป
๑๐. ชื่อตัวละครผีในเรื่องนิทานทองอิน
๑๓. หักเลี้ยวกลับ
๑๔. ผี ลักษณะนามว่า ตน
๑๖. ภาชนะทำด้วยสังกะสีเป็นต้น รูปสี่เหลี่ยมสำหรับบรรจุสิ่งของ ปีบ ก๊ว
๑๗. อวัยวะที่ต่อจากไหล่ทั้ง ๒ ข้าง
๒๐. เอนน้ำรดตัวหรือลงในน้ำทั้งตัว เพื่อแก้ร้อนหรือชำระล้างเหงื่อไคล
๒๑. ของกิน ของไหว้วิน